

Döderhultarn

En vacker höstdag kör Författaren upp på Christinas gårdsplan. Det är nästan tre år sen sist. Träden lyser i gult och rött, solen står lågt men värmer fortfarande på sydsidan.

Författaren kliver ur bilen och ser sig om. Elofs lada är borta och det gamla utdömda rucklet längre ner mot vägen har blivit renoverat. Han hör barn som leker en bit bort.

Christina gläntar försiktigt på dörren och kontrollerar omgivningarna innan hon låter författaren slippa in. Den här gången blir han visad till köket och en hård och gisten trästol.

– Jaså, han kommer tillbaka nu. Christina vänder ryggen till och håller upp en kopp kaffe till sig själv. Visste han vad som skulle hända? Hur kommer det sig att han var här och frågade om Elof och ho Eva när han var här sist?

– Men snälla tant, jag visste inget särskilt, jag var ville bara ha lite bakgrund till en bok jag höll på att skriva...

– Jaha, men hur kommer det sig att så fort han hade åkt, så började saker hända? Först försvann Elof spårlost, och det flyttade istället in en ung grabb i huset. David heter han. En totalt världsfrånvärd människa om du frågar mig. Han satte igång med att tälja trägubbar i ladan. Han stod i den gamla snickarbon. Satte upp en skylt vid vägen om försäljning. Den rev jag ner så fort jag kunde, men den kom alltid upp igen. Försäljning, ha! Inte sålde han någonting, med eller utan skylt, men inte ville en ha en massa folk springande här i rabatterna.

– Var kom David ifrån då?

– Han hade hyrt huset av Elof, sa han. Det trodde jag inte alls på. Från Stockholm var han också, det kunde man höra. Det vet en ju hur stockholmare är. Sen kom vintern och det blev lugnt. Trodde nästan en flyttat ett tag. Men sen dök ho Eva upp...

Det var bara ett infall som hade fått Eva att åka förbi Elofs gamla hus. Hon hade hört att Elof hade hyrt ut det till någon konstnärstyp. Det skrattades förstås i samhället över detta – trägubbar! Det pratades både högt och lågt, och för ganska precis ett år sen hade hon blivit nyfiken och tagit bilen för att titta på de konstnärliga underverken.

Det var en kväll när Anders inte var hemma. Han var ju knappt hemma ens på helgerna längre, borta på jobb med sin grävfirma. Det gav ju för all del en hel del pengar, men roligt, det var det inte. Yngsta dottern Sofia hade börjat på polishögskolan ett par månader tidigare och det var ruskigt tomt i huset.

Eva körde iväg i Subarun. Hon var inte hemma i Elofs trakter, hans hus låg några kilometer från samhället, men hon kände till honom som en av de lokala fyllegubbarna tills han försvann. En dag hade han dykt upp på ICA i nya kläder och sen hade han varit borta. Och huset hade han alltså hyrt ut.

När Eva kom fram var det tyst och mörkt. Hon kände kylan från den smältande snön, lukten av ruttnande fjolårsgräs och vattensjuk jord. Eva lät motorn gå och strålkastarna lysa när hon gick och knackade på dörren. Det kom inget svar och hon hade redan vänt för att åka hem igen när hon såg en liten lampa tändas inne i köket. Hon knackade igen, hårt, fick fortfarande inget svar och sedan gick hon in. Dörren var givetvis olåst, inte en människa låser ett hus på landet. Innanför dörren stod en lukt av ostädat, kattpiss och ensamma herrar.

Eva tog inte av sig utan gick direkt ut i köket. Där på en bedrövligt smal kökssoffa låg en liten pojke. Trodde hon först. Han var fullt påklädd och hade dragit en grå yllefilt över sig. Han var vaken och hans ögon följde henne. Hon kände på köksspisen. Iskall. Det var fler där sedan någon eldade i den. Hon tittade i skafferiet. Ett tomt paket havregryn vad allt som fanns. I sophinken låg ett par tomatburkar och ett tomt spagettipaket. Hon lovade figuren i soffan att komma tillbaka, gick ut ur köket, ut till bilen och for sin väg.

David hade gått en hantverkslinje på folkhögskola och därefter bestämt sig för att satsa på figurativ gestaltning i levande material. Det vill säga, han tänkte sig att tälja trägubbar för att sälja. Det hela var antagligen en revolt mot en inriktning på skolan som arbetat mycket med installationer. Idén med att hyra ett hus på landet var förstås att bo billigt och samtidigt få tillgång till en verkstad. För säkerhets skull hade David också ett litet arv som skulle räcka ett tag. Men månaderna gick fort och försäljningen verkade inte komma igång. Det är klart att det enklaste hade varit att helt enkelt åka hem till Täby och föräldrarna, men på något sätt tog det emot. Han sköt upp avresan en vecka i taget och kylan och bristen på mat gjorde det allt svårare. Ingen hälsade på och det var sex kilometers promenad in till samhället.

Författaren sitter kvar i Christinas kök. Han har plockat fram sin anteckningsbok och lägger den på bordet.
– Hur menar tant att Eva kom in i historien?
– Jo, ho Eva kom farande här en kväll. Vad skulle människan här å göra? Tydligtvis låg den där David helt utsvulten i köket, kantänka. Vilken normal människa som helst hade väl ringt krakens föräldrar, men inte hon inte. Nä, ho for iväg och hämtade mat och eldade i spisen och bar sig åt. Sen kom hon farande vareviga veckokväll med mat, filter och varma kläder. En tänkte väl först att ho Eva, ho e allt en snäll människa. Men sen förstod en ju. Ja, en var ju tvungen att kika lite genom fönstret. Ingen skam i kroppen! Gamla människan och unga pojken. Fast inte verkade han misstycka inte. Det kan en inte säga! En var ju tvungen att stå kvar å titta en stund.

Det var tidigt i våras i Elofs hus. David och Eva satt i den nyköpta soffan, de hade båda på sig sina nya, mjuka morgonrockar och fårskinnstofflor. Ute dröjde sig senvinter kvar men en och annan snödroppe hade visat sig i rabatten. Luckan till kaminen stod öppen och en brasa värmde och lyst upp rummet och den nya tjocka matta som täckte större delen av golvet. David fyllde champagneglasen med en Bollinger Special Cuvée.

– Jag får erkänna att det inte gick något vidare med mina trögubbar.
– Nåja, var inte så ledsen för det. Och utan dem hade jag aldrig hittat dig. Då hade du antagligen legat kvar där i kökssoffan. Fast ännu mer stillsam än då.

– Utan trögubbarna hade jag förstås aldrig varit här överhuvudtaget...

– Vad fick dig att tro att man kunde bli rik på att tälja trögubbar?

– Det var nog inte pengarna som lockade, det var äventyret!

– Ja, nu har du ju fått båda. Och på sätt och vis var det ju trögubbarnas förtjänst, pengarna också.

Eva flinade, tog en bunt sedlar ur plåtburken och kastade upp dem i luften. Sedan gläntade hon på morgonrocken och drog David intill sig. Hon drog med handen över hans platta mage och bröst och la märke till att revbenen inte längre stack ut. Så ung, fräsch och väl sammanhållen.

– Hade du fallit för mig om jag varit femton år yngre?

– Jag kanske hade fallit för vem som helst som kommit och räddat mig.

– Även om det varit en liten smal och spenslig en, utan bröst och med vassa höftkammar?

David flinade och betraktade kvinnan framför sig ett tag. Det var så här han gillade det bäst, två nakna kroppar framför kaminen, svag belysning, kvävande varmt och god champagne.

– Nä, det hade nog blivit en kort förälskelse i så fall. David lät sin fria hand följa Evas figur.

Eva smekte Davids bröstorg och för varje varv hon smekte lät hon handen sakta närma sig hans skrev. När hon väl kom fram var han helt klar. Hon kastade sig över honom och red honom med en energi som bara tjugo år av halvdana fredagsknull kan skapa.

Författaren flyttar anteckningsblocket till knäet. Solen lyser in genom Christinas köksfönster.

– Blev det någon skillnad här i byn när Eva började hälsa på?

– Å han David satte igång att tälja igen. Ja, en kikade allt in i snickeriet.

Innan hade han täljt gubbar med svärd å hästar å sånt, men efter ho Eva dykt upp blev det tjocka fruntimmer utan kläder. Karlar också, fast smala. Ibland passade de ihop också, ifall han förstår mig. En har ju hört vad de håller på med i storstan, men här är vi inte vana vid sånt snusk... En var ju tvungen att göra något åt det. Inte kunde en hjälpa att det tog sig så förjolat.

– Var det tant som tände på ladan?

– Tände på och tände på... En skulle ju bara elda upp de vederstyggliga figurerna. Men sen tog det sig...

– Vad sa David?

– Att en kan bli så arg. Det var ju bara en gamma lada som ingen använde. Inget av värde. Och att de där trögubbarna försvann var ju en välgärning. Men ilsken var han, å polisen kom. Jag berättade för dom om allt snusket, men dom verkade inte bry sig. Frågade och frågade om hur det gick till med ladan. Jag sa förstås att det var en olyckshändelse och att det egentligen var han Davids och ho Evas fel. Inte var dom trevliga, de där poliserna, inte alls.

När Elof landade i Sverige igen kändes det inte alls som att komma hem. Det var mörkt och kallt och träden hade inga blad. Folk han inte kände jäktade förbi honom på flygplatsen, ingen tittade åt honom och ingen pratade med honom. Under tiden han varit borta hade han vant sig vid den fuktiga värmen, det enkla huset och att ha en massa människor omkring sig, människor som alltid tjattrade men som verkade vilja honom väl.

När han vann de där pengarna på Solvalla hade han först inte vetat vad han skulle göra. I hela sitt liv hade han drömt om att vinna pengar, men när han väl gjorde det så skrämde det honom mest. Efter några veckors vankelmod bestämde han sig att det var en kvinna han behövde.

De första veckorna i Bangkok hade han mestadels gömt sig på hotellrummet. Herregud, vad mycket folk! Han brukade vakna sent och äta frukost på hotellet. Sen hade han vågat sig ut på gatorna några timmar, men det kändes som att vara inmatad i en centrifug. Så fort han lämnat hotellfoajén sögs han in i en malström av människor som aldrig tog slut. På kvällarna satt han mest ensam i baren på hotellet. Ölen var i alla fall god och billig.

Efter tre veckor var han på väg att ge upp och åka hem. Vad i all sin dar hade han i Thailand att göra? Det var då Åke dök upp. Åke började prata med Elof redan på frukosten samma dag han dök upp på hotellet. Åke hade, enligt egen utsago, stor erfarenhet av Bangkok och de bestämde att göra sällskap samma kväll.

Baren var ett inferno av ljud, blixtrande ljus och små thailändskor i högklackat och slitsade kjolar. Elof hejdade sig först innanför dörren, svalde, men trängde sig sedan fram till baren.

– Hi, where're you from?

En liten docksöt flicka som såg ut att vara ungefär tolv år stod som klistrad vid hans sida. Elofs engelskakunskaper var inget vidare, så efter en stund gav flickan upp. Efter att fem olika flickor varit framme och frågat var han var ifrån, blev han lämnad ifred. Åke hade redan försvunnit ut genom baddörren, Elof var ensam kvar i baren.

Det var inte så här Elof hade föreställt sig det hela när han tog en del av pengarna och köpte resan hit. Det var förstås inte kärlek han drömt om, men vad skulle en gammal gubbe med de här barnen till? Han tyckte mest synd om dem, även om de gjorde honom dödsförskräckt också.

Efter ett antal öl i baren flyttade till ett bord i den lilla serveringsdelen. Där beställde han någon illstark mat och mer öl. Med berusningen försvann den

värsta förskräckelsen och han slappnade av där han satt. Inga flickor störde honom längre och han började tycka det var rätt behagligt, trots allt. Det sista han mindes av kvällen var servitören som kom med ännu en öl och en thailändsk whisky – On the house.

Dagen efter vaknade han med känslan av att något var fel. Han var inte på hotellet och huvudvärken var värre än vanligt. Han låg med kläderna på i ett litet rum med kala cementväggar som luktade instängt av avlopp och parfym. Han var ensam. Plånboken var borta, men det gjorde inte så mycket för det kan knappast ha varit mycket pengar kvar i den, men dörren var låst.

Elof satte sig på sängen. – Ja, det är ju så här det går till ute i världen det visste man ju. Han la sig på sängen igen och inväntade det värsta, utan att egentligen bry sig.

När Elof vaknade nästa gång hade han sällskap av en thailändsk kvinna. Hon satt vid det lilla bordet och målade sig. Hon hade hållit på ett tag, för det var mycket färg, men det verkade inte hjälpa. Elof mötte hennes ögon i spegeln och såg samma trötthet och leda som han så många gånger sett i sin egen blick. Kvinnan vände sig om och tog fram hans plånbok.

– Sleeping here cost you three thousand bath, sa hon, tog summan och stoppade den i sin bh. You can go now.

Elof, som väntat sig något mycket värre, låg kvar på sängen.

– Who are you? frågande han.

– I'm Na, I work here, now you go.

I sina dimmiga minnen från kvällen innan mindes Elof att ha sett kvinnan. Hon hade suttit i baren, men inte fått några napp. Inte så konstigt eftersom hon såg ut att vara tjugo år äldre än de andra.

– Överbliven, sa Elof högt.

– What did you say?

– No, no, nothing, I was thinking loud.

– Yes, but now you go!

Elof tog sig tillbaka till hotellet och botade baksmällan i hotellbaren. Åke kom förbi och berättade tröttsamma historier om vad han hade haft för sig och vad det kostat. Elof ursäktade sig och gick till sitt rum.

De kommande kvällarna gick han tillbaka baren och Na. Till att börja med bjöd han på drinkar i baren, men givetvis gick de efteråt i det lilla rummet med de kala väggarna.

Det är svårt att säga vad som attraherade honom. Na ingav honom den bekanta känslan av att vara någon oönskad, någon som ändå inte duger. Men han kände också en gemenskap i hennes trötta blick. En blick hos en som för länge sedan slutat vänta sig något av livet.

Efter tio dagar sa Na att hon skulle åka hem till sin familj som bodde långt ut på landsbygden. Elof förstod att hon skulle åka hem med pengar hon tjänat. Elof hade ingen lust att vara kvar i Bangkok och han ville inte åka hem till Sverige, så han föreslog att han skulle följa med. Till hans förvåning sa Na ja.

Livet i den lilla byn kretsade kring risfälten och vattenbufflarna. Karlarna drack öl och kvinnorna gjorde det mesta av arbetet. För Elof var det nästan som att komma hem. Liten by, handgripliga saker att göra. Han plöjde med bufflarna, hjälpte till att bygga hus och drack öl med karlarna. Ingen förstod vad han sa och han förstod ingen heller, men det gick bra ändå. Han fortsatte att ligga med Na och han såg att föraktet i hennes blick gradvis avtog. Eftersom han var den enda på tio mils omkrets som hade några pengar så fick han betala allt som skulle köpas i byn. Men vad gjorde väl det, för första gången i sitt liv hade han en njutbar social position. Ibland fick han till och med för sig att Na tyckte om honom. Hon åkte i alla fall inte tillbaka till Bangkok.

Men så tog pengarna slut. Det är förstas inga stora kostnader att driva en by på thailändska landsbygden, men han hade inte tagit med allt han hade från Sverige. Det var dags att åka hem för att vittja plåtburken.

David hade skissat färdigt och visat Eva resultatet.

– Ser jag verkligen sådan ut, frågade Eva.

– Det är sådan jag ser dig, sa David och la in mer ved i kaminen.

– Jag har svårt att tro att jag går runt med det kåta uttrycket i ansiktet, och sen är jag både fetare och mer rynkig i verkligheten, sa Eva.

– Det är sådan jag ser dig, sa David och log med hela ansiktet.

De hade hunnit halvvägs i nästa förspel när de hörde en bil som körde upp på gårdsplan. Med en smäll kom Elof inrusande i rummet. Han såg fullständigt galen ut, även om Eva hann tänka att han var betydligt snyggare än sist hon sett honom.

– Vad har hänt med ladan? skrek Elof. Han var högröd i ansiktet och vevade med armarna.

– Den brann ner... Längre än så hann inte David innan Elof tog ett språng mot honom. David och Eva beslöt sig att fly. Ut i den kalla marskvällen, barfota med bara morgonrockarna. Elof kom efter viftande med en kratta han hade ryckt åt sig.

– Vad hände med ladan? skrek han. Varför brann den ner?

David och Eva hade inte tid att svara, de sprang så fort de kunde runt huset med Elof efter sig. Davids erektion och Evas tunga bröst guppade upp och ner och de nyrika rockarna fladdrade efter dem.

– Din idiot! Ska man inte kunna åka hemifrån ett litet tag utan att allt blir förstört! Elof var ikapp Eva men sprang förbi och måttade istället ett ordentligt slag efter David. David hoppade undan och fortsatte springa. Eva stannade, andfådd, och skrek:

– Det finns ju försäkring!

– Jag skiter väl i ladan, skrek Elof, det var ju pengarna!

– Men lugna dig då, vi har pengarna, skrek Eva. De är inne i huset! Det mesta av dem i alla fall, lade hon till lite tystare.

I köket har Christina fått rosor på kinderna av den snaskiga historien.

– Jo, det var en lustig dans, först jagade Elof de där äktenskapsbrytarna runt huset och man såg både det ena och andra. Fast sen lugnade de ner och gick in till sig.

Jag fattade inte varför, men efter en stund kom Elof bort till mitt hus. Inte knackade han heller. Han gick bara in. Jag försökte förklara att det inte var mitt fel det där med ladan, men han ville inte alls lyssna på det örat. Sen började han prata om en massa pengar han hade haft liggande i ladan. Men inte kunde jag veta det. Travvinst var det visst. Väldigt mycket pengar var det.

Jag sa som det var att det var han Davids fel som bolade med andras hustrur och gjorde snuskiga trögubbar, men Elof ville inte lyssna.

– Nå, vad hände sen då?

– Jo, Elof vände och gick. Han sa inget mer. Men tydligtvis var pengarna räddade i alla fall. David och ho Eva hade hittat pengarna och tagit in dem i huset. Köpt möbler och sprit och tjugsig mat. Sen kom han här och anklagade mej på rent okynne. Jag som är helt oskyldig!

– Jag såg utanför att det har ändrat sig lite här i byn.

– Ja, visst är det förskräckligt, strax efter Elof hade kommit hem igen så följde hela den här skocken utlänningar efter. Jag förstår inte hur det kan tillåtas. Elof är tydligen gift med ett av fruntimrena, men hur kan man släppa in all de andra? Tjugotvå stycken är det. Jag har räknat, fast lätt var det inte för de ser likadana ut allihop.

När Författaren lämnar Christinas hus passar han på att gå ett varv i den lilla byn. Istället för ladan har det byggts en industrilokal där flitiga fingrar skär träfigurer på löpande band. Han hejar på David som går fram och tillbaka och övervakar det hela. När figurerna är färdigskurna målas de i en särskild måleriverkstad.

I bottenvåningen på det renoverade huset vid vägen har det öppnats en affär. Där säljer Eva erotiska träfigurer av frodiga kvinnor, och trots det ensliga läget är affären full med folk. En del kunder tittar under lugg på affärsinnehavaren, stöter varandra i sidan och nickar.

En skylt i trapphuset upplyser om att det ges tai-massage en trappa upp.

Man uppmanas boka tid i affären. I den ombyggda vedbon har en tai-takeaway öppnat, och fram dit går en kö av gamla volvobilar med traktens ungdomar.

När Författaren kikar in bak husknuten ser han Elof sitta i bersån med några andra gubbar. Han öppnar precis en ny ölburk och bjuder runt med en självklarhet bara en man helt nöjd med sig själv kan göra.